

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2397/2564

นาย พ. โจทก์ นาย อ. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.อ. มาตรา 158, ป.อ. มาตรา 137, ป.อ. มาตรา 188, ป.อ. มาตรา 264, ป.อ. มาตรา 268

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.วิ.อ. มาตรา 158 (5) บัญญัติให้ฟ้องต้องระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด หรือฟ้องต้องบรรยายให้ครบองค์ประกอบความผิด แต่การบรรยายฟ้องส่วนของข้อเท็จจริงในองค์ประกอบความผิดไม่ได้เคร่งครัดว่าจะต้องใช้ถ้อยคำตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทุกประการ ฟ้องโจทก์ข้อ 2.1 ถึงข้อ 2.3 บรรยายการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยทั้งสองได้กระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอม และฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน เป็นลำดับและมีรายละเอียดต่อเนื่องกัน เมื่ออ่านโดยรวมแล้วเข้าใจได้ และมีการบรรยายข้อความต่อเนื่องอีกว่า การกระทำตามฟ้องข้อดังกล่าวทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินไป เป็นของจำเลยที่ 2 เป็นการบรรยายองค์ประกอบความผิดแล้วว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ ผู้อื่นหรือประชาชนอย่างไร ฟ้องโจทก์ทั้งสามฐานนี้จึงครบองค์ประกอบความผิดแล้ว ฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ฟ้องโจทก์บรรยายแล้วว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันนำต้นฉบับโฉนดที่ดินของโจทก์ไปเสียจากโจทก์ ต่อมานำไปจดทะเบียนซื้อขายกับจำเลยที่ 2 ซึ่งทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน จึงเป็นฟ้องที่บรรยายว่าการกระทำความผิดดังกล่าวน่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ ผู้อื่นหรือประชาชนอย่างไร ครบองค์ประกอบความผิดแล้ว

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83, 91, 137, 188, 264, 268 ศาลชั้นต้นได้สวนมูลฟ้องแล้ว เห็นว่าคดีมีมูล ให้ประทับฟ้อง จำเลยทั้งสองให้การปฏิเสธ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 9 พิพากษายืน โจทก์ฎีกา โดยผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาและลงชื่อในคำพิพากษาศาลชั้นต้นอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า คดีมีปัญหาข้อกฎหมายต้องวินิจฉัยตามฎีกาของโจทก์ว่า คำฟ้องโจทก์ชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) หรือไม่ เห็นว่า ในการพิจารณาว่าบุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางอาญาหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาว่าการกระทำของบุคคลนั้นครบองค์ประกอบที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดหรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 158 (5) ที่บัญญัติให้ฟ้องต้องระบุการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่าจำเลยได้กระทำความผิด หรืออีกนัยหนึ่งฟ้องต้องบรรยายให้ครบองค์ประกอบความผิด ฟ้องที่บรรยายไม่ครบองค์ประกอบความผิดจึงเป็นฟ้องที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและศาลไม่อาจพิพากษาลงโทษจำเลยได้ แม้การบรรยายฟ้องในส่วนข้อเท็จจริงในองค์ประกอบความผิดนั้น ไม่ได้เคร่งครัดว่าจะต้องใช้ถ้อยคำตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายทุกประการ แต่โจทก์ยังคงต้องบรรยายให้ครบองค์ประกอบความผิด ประกอบด้วยองค์ประกอบภายนอกและองค์ประกอบภายใน และบางฐานความผิดยังต้องมีพฤติการณ์ประกอบ การกระทำหรือเจตนาพิเศษ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างจึงจะเป็นความผิด ซึ่งเป็น

องค์ประกอบความผิดที่โจทก์ต้องบรรยายฟ้องมาด้วย เมื่อการบรรยายฟ้องตามมาตรา 158 (5) ไม่
จำต้องเคร่งครัดถึงกับต้องใช้ถ้อยคำในกฎหมาย และฟ้องโจทก์ข้อ 2 วรรคหนึ่ง ที่แยกเป็นข้อ 2.1
ข้อ 2.2 และข้อ 2.3 ก็เป็นการบรรยายฟ้องแสดงข้อเท็จจริงซึ่งเป็นการกระทำทั้งหลายที่อ้างว่า
จำเลยทั้งสองได้กระทำความผิดเป็นลำดับและมีรายละเอียดต่อเนื่องกัน ซึ่งเมื่ออ่านโดยรวมแล้วเข้าใจได้
โดยความผิดฐานปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 264 วรรคสอง โจทก์บรรยาย
ฟ้องแล้วว่าจำเลยทั้งสองปลอมหนังสือมอบอำนาจโจทก์เพื่อเป็นหลักฐานในการจดทะเบียน
นิติกรรมซื้อขายที่ดินกับจำเลยที่ 2 ซึ่งเข้าใจได้ว่าจำเลยทั้งสองกระทำเพื่อนำเอาเอกสาร
หนังสือมอบอำนาจปลอมนั้นไปใช้ในกิจการที่อาจเกิดความเสียหายแก่โจทก์ ผู้หนึ่งผู้ใดหรือ
ประชาชนอย่างไรอยู่ในตัว ส่วนความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอมตามมาตรา 268 วรรคหนึ่ง
โจทก์ก็บรรยายฟ้องแล้วว่าจำเลยทั้งสองใช้หรืออ้างหนังสือมอบอำนาจปลอมนั้นต่อเจ้าพนักงาน
ที่ดินจนหลงเชื่ออย่างไร และสำหรับความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานตาม
มาตรา 137 โจทก์ก็บรรยายฟ้องแล้วว่าเป็นการที่จำเลยทั้งสองให้ถ้อยคำแก่เจ้าพนักงานที่ดิน
โดยเจตนาที่จะไม่ต้องแสดงหนังสือยินยอมของคู่สมรสของโจทก์ในการจดทะเบียนขายที่ดินทั้งที่
ความจริงโจทก์มีคู่สมรส ซึ่งในคำฟ้องข้อ 2 วรรคสอง ก็มีการบรรยายข้อความต่อเนื่องอีกว่า
การกระทำตามฟ้องข้อ 2.1 ข้อ 2.2 และข้อ 2.3 ทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินไปเป็น
ของจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นการบรรยายองค์ประกอบความผิดฐานใช้หรืออ้างเอกสารปลอมและฐานแจ้ง
ข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานแล้วว่าการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นการกระทำในประการ
ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ผู้อื่นหรือประชาชนอย่างไร ฟ้องโจทก์ในความผิดทั้งสามฐานนี้
จึงครบองค์ประกอบความผิดแล้ว นอกจากนี้ความผิดฐานร่วมกันเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่น ใน
ประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชนตามมาตรา 188 ในข้อ 2.1 ตามฟ้องโจทก์
ข้อ 2 วรรคหนึ่ง นั้น แม้โจทก์มิได้อุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาศาลชั้นต้นที่ไต่ถามฟ้องโจทก์ใน
ความผิดฐานนี้ด้วย แต่ปัญหานี้เป็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลฎีกามีอำนาจ
ยกขึ้นวินิจฉัยได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 195 วรรคสองประกอบ
มาตรา 225 โดยเห็นว่า ความผิดฐานดังกล่าวโจทก์บรรยายฟ้องแล้วว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันนำ
ต้นฉบับโฉนดที่ดินของโจทก์ไปเสียจากโจทก์ ต่อมานำไปจดทะเบียนซื้อขายกับจำเลยที่ 2 ตามที่ได้
ความในข้อ 2.2 ซึ่งทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดินโฉนดดังกล่าวตามฟ้องข้อ 2 วรรคสอง
ฟ้องโจทก์ในความผิดฐานเอาไปเสียซึ่งเอกสารของผู้อื่นจึงเป็นฟ้องที่บรรยายว่าการกระทำดังกล่าว
น่าจะเกิดความเสียหายแก่โจทก์ ผู้อื่นหรือประชาชนอย่างไร ครบองค์ประกอบความผิดแล้วเช่นกัน
การที่ศาลล่างทั้งสองเห็นว่าโจทก์บรรยายฟ้องในความผิดทุกฐานไม่ครบองค์ประกอบความผิด
โดยวินิจฉัยคำฟ้องโจทก์แยกเป็นส่วน ๆ และได้วินิจฉัยข้อความตามฟ้องโจทก์ข้อ 2 วรรคสองที่
บรรยายว่า "ทำให้โจทก์ต้องสูญเสียกรรมสิทธิ์ในที่ดิน" ว่ามีความหมายอย่างไรด้วยจึงยังไม่ชอบ
ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น พิพากษาคลับ ให้ยกคำพิพากษาศาลชั้นต้น และให้
ศาลชั้นต้นพิพากษาคความผิดตามฟ้องโจทก์สำหรับจำเลยทั้งสองใหม่ตามรูปคดี

องค์คณะ

ชลิต กฤษณะสมิต · กิตติพงษ์ ศิริโรจน์ · สันติชัย วัฒนวิทย์กรรม

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2397/2564>